

32003L0008

L 26/41

JURNALUL OFICIAL AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE

31.1.2003

**DIRECTIVA 2003/8/CE A CONSILIULUI
din 27 ianuarie 2003**

**de îmbunătățire a accesului la justiție în litigiile transfrontaliere prin stabilirea unor norme minime
comune privind asistența judiciară acordată în astfel de litigii**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 61 litera (c) și articolul 67,

având în vedere propunerea Comisiei ⁽¹⁾,

având în vedere avizul Parlamentului European ⁽²⁾,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social ⁽³⁾,

întrucât:

- (1) Uniunea Europeană și-a stabilit ca obiectiv menținerea și dezvoltarea unui spațiu de libertate, securitate și justiție, în cadrul căruia se asigură libera circulație a persoanelor. Pentru realizarea treptată a unui astfel de spațiu, Comunitatea trebuie să adopte, între altele, măsurile în domeniul cooperării judiciare în materie civilă care sunt necesare pentru buna funcționare a pieței interne.
- (2) Articolul 65 litera (c) din tratat prevede, între altele, măsuri ce vizează eliminarea obstacolelor în calea bunei desfășurări a procedurilor civile, la nevoie prin înlesnirea compatibilității normelor de procedură civilă aplicabile în statele membre.
- (3) Consiliul European, întrunit la Tampere, la 15 și 16 octombrie 1999, a invitat Consiliul să stabilească standarde minime care să garanteze un nivel corespunzător de asistență judiciară în cauzele transfrontaliere în întreaga Uniune.
- (4) Toate statele membre sunt părți la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 4 noiembrie 1950. Materiile reglementate de prezenta directivă sunt conforme cu respectiva convenție, în special principiul egalității ambelor părți într-un litigiu.
- (5) Prezenta directivă vizează să promoveze acordarea asistenței judiciare în litigiile transfrontaliere oricărei persoane care nu dispune de resurse suficiente, atunci când această asistență este necesară pentru a asigura accesul efectiv la justiție. Accesul la justiție este un drept general recunoscut care este, de asemenea, reafirmat la articolul 47 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.
- (6) Nici lipsa de resurse a unei părți într-un litigiu, indiferent dacă aceasta are calitatea de reclamant sau pârât, nici

dificultățile care decurg din caracterul transfrontalier al unui litigiu, nu trebuie să constituie obstacole în calea accesului efectiv la justiție.

- (7) Având în vedere că obiectivele prezentei directive nu pot fi suficient realizate de către statele membre, dar pot fi, prin urmare, mai bine realizate la nivel comunitar, Comunitatea poate lua măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității prevăzut la articolul 5 din tratat. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este enunțat la articolul respectiv, prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru îndeplinirea acestor obiective.
- (8) Prezenta directivă are ca obiectiv principal garantarea unui nivel corespunzător al asistenței judiciare în litigiile transfrontaliere prin stabilirea anumitor standarde minime comune cu privire la asistența judiciară în astfel de litigii. O directivă a Consiliului este instrumentul legislativ cel mai adecvat pentru atingerea unui astfel de obiectiv.
- (9) Prezenta directivă se aplică în cazul litigiilor transfrontaliere în materie civilă și comercială.
- (10) Orice persoană implicată într-un litigiu în materie civilă sau comercială reglementată de prezenta directivă trebuie să aibă posibilitatea să își valorifice drepturile în instanță, chiar dacă situația financiară personală o împiedică să poată suporta cheltuielile de judecată. Asistența judiciară se consideră a fi corespunzătoare atunci când aceasta îi permite beneficiarului să aibă acces efectiv la justiție în condițiile prevăzute de prezenta directivă.
- (11) Asistența judiciară trebuie să acopere consilierea precontencioasă în vederea ajungerii la un acord înainte de inițierea unei proceduri judiciare, asistența judiciară în vederea sesizării unei instanțe și reprezentarea în justiție, precum și plata cheltuielilor de judecată sau exonerarea de la plata acestora.
- (12) Dreptul intern al statului membru în care se află instanța sau în care se solicită executarea hotărârii este cel care stabilește dacă cheltuielile de judecată pot include cheltuielile părții adverse pe care beneficiarul asistenței judiciare este obligat să le plătească.
- (13) Toți cetățenii Uniunii, indiferent unde își au domiciliul sau reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru, trebuie să fie eligibili pentru acordarea asistenței judiciare în litigiile transfrontaliere, în cazul în care îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta directivă. Acest lucru este valabil și pentru resortisanții unor țări terțe care își au reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru și care locuiesc în mod legal pe teritoriul unui stat membru.

⁽¹⁾ JO C 103 E, 30.4.2002, p. 368.

⁽²⁾ Aviz emis la 25 septembrie 2002 (nepublicat în Jurnalul Oficial până la această dată).

⁽³⁾ JO C 221, 17.9.2002, p. 64.

- (14) Ar trebui ca statele membre să aibă libertatea de a stabili pragurile minime peste care se prezumă că o persoană poate să suporte cheltuielile de judecată, în condițiile definite de prezenta directivă. Aceste praguri se stabilesc ținând cont de diferiți factori obiectivi, precum veniturile, capitalul deținut sau situația familială.
- (15) Cu toate acestea, obiectivul prezentei directive nu ar putea fi atins în cazul în care nu s-ar fi dat posibilitatea solicitanților asistenței judiciare de a dovedi că nu pot suporta cheltuielile de judecată, chiar dacă resursele lor depășesc pragul stabilit de statul membru al instanței. Atunci când evaluează dacă asistența judiciară trebuie acordată pe această bază, autoritățile statului membru al instanței pot lua în considerare elemente care arată că solicitantul îndeplinește criteriile de admisibilitate financiară în statul membru în care acesta își are domiciliul sau reședința obișnuită.
- (16) Posibilitatea, în acest caz, de a recurge la alte mecanisme care asigură accesul efectiv la justiție nu constituie o formă de asistență judiciară. Cu toate acestea, prezenta posibilitate poate să conducă la prezumția că persoana în cauză poate să suporte cheltuielile de judecată în ciuda situației sale financiare nefavorabile.
- (17) Ar trebui ca statele membre să aibă posibilitatea de a respinge cererile de asistență judiciară privind acțiuni care sunt în mod evident neîntemeiate sau din motive legate de temeinicia acțiunii, în măsura în care se acordă consiliere în faza precontencioasă și se garantează accesul la justiție. Atunci când hotărâsc cu privire la temeinicia unei cereri, statele membre pot respinge orice cerere de asistență judiciară în cazul în care solicitantul pretinde daune-interese pentru atingere adusă reputației sale, în condițiile în care acesta nu a suferit nici un prejudiciu material sau financiar, sau în cazul în care este vorba de o revendicare ce decurge direct din activitățile comerciale ale solicitantului sau din activitățile acestuia în calitate de lucrător care desfășoară o activitate independentă.
- (18) Complexitatea sistemelor judiciare din statele membre și diferențele dintre acestea, precum și costurile inerente caracterului transfrontalier al litigiilor nu trebuie să împiedice accesul la justiție. Asistența judiciară trebuie, în consecință, să acopere costurile legate direct de caracterul transfrontalier al unui litigiu.
- (19) Pentru a stabili dacă este necesară prezența fizică a unei persoane la ședințe, instanțele de judecată dintr-un stat membru ar trebui să țină cont de toate avantajele pe care le oferă posibilitățile prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială ⁽¹⁾.
- (20) În cazul în care se acordă asistența judiciară, aceasta trebuie să acopere întreaga procedură, inclusiv cheltuielile efectuate pentru executarea hotărârii; beneficiarul ar trebui să primească în continuare respectiva asistență în cazul în care o ale de atac este exercitată împotriva sa sau el exercită o cale de atac, în măsura în care condițiile referitoare la resursele financiare și la fondul litigiului continuă să fie îndeplinite.
- (21) Asistența judiciară trebuie să fie acordată în aceleași condiții, atât în cazul procedurilor judiciare tradiționale, cât și în cazul procedurilor extrajudiciare, precum medierea, atunci când legislația impune recurgerea la astfel de proceduri sau o instanță trimite părțile la o astfel de procedură.
- (22) De asemenea, asistența judiciară trebuie să fie acordată pentru executarea actelor autentice în alt stat membru, în condițiile definite de prezenta directivă.
- (23) Dat fiind că asistența judiciară se acordă de statul membru al instanței sau în care se solicită executarea, cu excepția consilierii acordate în faza precontencioasă în cazul în care solicitantul asistenței judiciare nu își are domiciliul sau reședința obișnuită în statul membru al instanței, acest stat membru trebuie să aplice propria legislație, în conformitate cu principiile prezentei directive.
- (24) Se cuvine ca asistența judiciară să fie acordată sau respinsă de autoritatea competentă din statul membru al instanței sau în care trebuie executată hotărârea. Acest lucru este valabil atât în cazul în care instanța soluționează cauza pe fond, cât și atunci când aceasta trebuie în primul rând să se pronunțe asupra competenței sale.
- (25) Cooperarea judiciară în materie civilă ar trebui organizată între statele membre pentru a încuraja informarea publicului și a specialiștilor, precum și pentru a simplifica și a accelera transmiterea cererilor de asistență judiciară între statele membre.
- (26) Mecanismele de comunicare și de transmitere prevăzute de prezenta directivă se inspiră direct din cele instituite prin Acordul european privind transmiterea cererilor de asistență judiciară semnat la Strasburg, la 27 ianuarie 1977, denumit în continuare „acordul din 1977”. Se stabilește un termen, care nu este prevăzut de acordul din 1977, pentru transmiterea cererilor de asistență judiciară. Un termen relativ scurt contribuie la buna funcționare a justiției.
- (27) Informațiile transmise în temeiul prezentei directive ar trebui să beneficieze de protecție. Dat fiind că Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date ⁽²⁾ și Directiva 97/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul telecomunicațiilor ⁽³⁾ sunt aplicabile, nu este necesar ca prezenta directivă să prevadă dispoziții speciale cu privire la protecția datelor.

⁽¹⁾ JO L 174, 27.6.2001, p. 1.

⁽²⁾ JO L 281, 23.11.1995, p. 31.

⁽³⁾ JO L 24, 30.1.1998, p. 1.

- (28) Stabilirea unui formular tip pentru cererile de asistență judiciară și pentru transmiterea cererilor de asistență judiciară în cazul litigiilor transfrontaliere va simplifica și va accelera procedurile.
- (29) În plus, aceste formulare de cerere, precum și formularele de cerere naționale, ar trebui să fie puse la dispoziția publicului la nivel european prin intermediul sistemului de informare al Rețelei Judiciare Europene, create în conformitate cu Decizia 2001/470/CE ⁽¹⁾.
- (30) Măsurile necesare pentru punerea în aplicare a prezentei directive ar trebui luate în conformitate cu Decizia 1999/468/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 de stabilire a procedurilor pentru exercitarea competențelor de executare conferite Comisiei ⁽²⁾.
- (31) Ar trebui precizat că stabilirea unor standarde minime pentru litigiile transfrontaliere nu împiedică statele membre să adopte dispoziții mai favorabile pentru solicitanții de asistență judiciară și pentru beneficiarii acesteia.
- (32) Acordul din 1977 și Protocolul adițional la Acordul european privind transmiterea cererilor de asistență judiciară, semnat la Moscova, în 2001, se aplică în continuare în relațiile dintre statele membre și țările terțe care sunt părți la acordul din 1977 sau la protocol. Însă prezenta directivă are prioritate față de dispozițiile Acordului 1977 și ale Protocolului în relațiile dintre statele membre.
- (33) Regatul Unit și Irlanda, în conformitate cu articolul 3 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și Irlandei anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul de instituire a Comunității Europene, au notificat dorința lor de participare la adoptarea prezentei directive.
- (34) În conformitate cu articolele 1 și 2 din Protocolul privind poziția Danemarcei anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul de instituire a Comunității Europene, Danemarca nu participă la adoptarea prezentului regulament și, prin urmare, nu are obligații în temeiul acestuia și nu se supune aplicării sale,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

CAPITOLUL I

DOMENIU DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

Articolul 1

Obiective și domeniu de aplicare

- (1) Scopul prezentei directive este de a îmbunătăți accesul la justiție în litigiile transfrontaliere prin stabilirea unor norme minime comune cu privire la asistența judiciară acordată în astfel de litigii.
- (2) Prezenta directivă se aplică, în litigiile transfrontaliere, în materie civilă și comercială indiferent de tipul instanței. Ea nu se aplică în mod special materiilor fiscale, vamale sau administrative.

⁽¹⁾ JO L 174, 27.6.2001, p. 25.

⁽²⁾ JO L 184, 17.7.1999, p. 23.

- (3) În scopul prezentei directive, „stat membru” înseamnă toate statele membre, cu excepția Danemarcei.

Articolul 2

Litigii transfrontaliere

- (1) În sensul prezentei directive, prin litigiu transfrontalier se înțelege orice litigiu în care partea care solicită asistență judiciară în temeiul prezentei directive își are domiciliul sau reședința obișnuită într-un alt stat membru decât cel al instanței sau decât cel în care se execută hotărârea.
- (2) Statul membru în care o parte își are domiciliul se stabilește în conformitate cu articolul 59 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială ⁽³⁾.
- (3) Momentul relevant pentru a stabili dacă este vorba de un litigiu transfrontalier este momentul depunerii cererii, în conformitate cu prezenta directivă.

CAPITOLUL II

DREPTUL LA ASISTENȚĂ JUDICIARĂ

Articolul 3

Dreptul la asistență judiciară

- (1) Persoanele fizice implicate într-un litigiu reglementat de prezenta directivă au dreptul să beneficieze de asistență judiciară corespunzătoare, astfel încât să li se garanteze accesul efectiv la justiție, în conformitate cu condițiile stabilite de prezenta directivă.
- (2) Asistența judiciară se consideră a fi corespunzătoare atunci când garantează:
- consilierea în faza precontencioasă, în vederea ajungerii la un acord înainte de inițierea unei proceduri judiciare;
 - asistența judiciară și reprezentarea în justiție, precum și exonerarea de la plata cheltuielilor de judecată sau suportarea cheltuielilor de judecată ale beneficiarului, inclusiv cheltuielile menționate la articolul 7, precum și onorariile persoanelor împuternicite de instanță să execute anumite acte în timpul procedurii.

În statele membre în care partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor părții adverse, asistența judiciară, în cazul în care beneficiarul cade în pretenții, acoperă cheltuielile efectuate de partea adversă, în cazul în care astfel de cheltuieli ar fi fost acoperite de asistența judiciară în cazul în care beneficiarul ar fi avut domiciliul sau reședința obișnuită în statul membru al instanței.

⁽³⁾ JO L 12, 16.1.2001, p. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1496/2002 al Comisiei (JO L 225, 22.8.2002, p. 13).

(3) Statele membre nu sunt obligate să asigure asistență judiciară sau reprezentare în justiție în cadrul procedurilor special destinate să permită părților litigante să se apere singure, cu excepția cazului în care instanța sau orice altă autoritate competentă decide altfel, pentru a garanta egalitatea părților sau datorită complexității cauzei.

(4) Statele membre pot solicita beneficiarilor asistenței judiciare să contribuie în mod rezonabil la cheltuielile de judecată ținând cont de condițiile menționate la articolul 5.

(5) Statele membre pot dispune ca autoritatea competentă să poată hotărî că beneficiarii asistenței judiciare trebuie să ramburseze această asistență în tot sau în parte în cazul în care situația lor financiară s-a ameliorat în mod substanțial sau în cazul în care decizia de acordare a asistenței judiciare a fost luată pe baza unor informații incorecte furnizate de beneficiar.

Articolul 4

Nediscriminare

Statele membre acordă asistență judiciară fără discriminare cetățenilor Uniunii și cetățenilor țărilor terțe care locuiesc în mod legal într-un stat membru.

CAPITOLUL III

CONDIȚII DE ACORDARE A ASISTENȚEI JUDICIARE ȘI NIVELUL ACESTEIA

Articolul 5

Condiții privind resursele financiare

(1) Statele membre acordă asistență judiciară persoanelor menționate la articolul 3 alineatul (1), aflate în incapacitate totală sau parțială de a suporta cheltuielile de judecată menționate la articolul 3 alineatul (2) din cauza situației lor economice, pentru a le garanta accesul efectiv la justiție.

(2) Situația economică a unei persoane este evaluată de autoritatea competentă a statului membru al instanței, ținând cont de diferiți factori obiectivi, precum veniturile, capitalul deținut sau situația familială, inclusiv o evaluare a resurselor persoanelor care depind financiar de solicitant.

(3) Statele membre pot stabili praguri peste care se prezumă că solicitantul asistenței judiciare poate suporta, în tot sau în parte, cheltuielile de judecată menționate la articolul 3 alineatul (2). Aceste praguri se definesc pe baza criteriilor stabilite la alineatul (2) din prezentul articol.

(4) Pragurile definite în conformitate cu alineatul (3) din prezentul articol nu îi pot împiedica pe solicitanții asistenței judiciare ale căror resurse depășesc aceste praguri să beneficieze de asistență judiciară în cazul în care aceștia dovedesc că nu pot suporta cheltuielile de judecată menționate la articolul 3 alineatul (2) din cauza diferențelor de cost al vieții între statul membru în care își au domiciliul sau reședința obișnuită și statul membru al instanței.

(5) Asistența judiciară poate să nu fie acordată solicitantului în cazul în care acesta are, în respectivul caz, un acces efectiv la alte

mecanisme prin care sunt suportate cheltuielile de judecată menționate la articolul 3 alineatul (2).

Articolul 6

Condiții privind fondul litigiilor

(1) Statele membre pot dispune ca cererile de asistență judiciară privind acțiuni care par a fi în mod evident neîntemeiate să poată fi respinse de autoritățile competente.

(2) În cazul în care se oferă consiliere în faza precontencioasă, acordarea de asistență judiciară suplimentară poate fi refuzată sau poate înceta din motive privind temeinicia cauzei, cu condiția ca accesul la justiție să fie garantat.

(3) Atunci când iau o hotărâre privind temeinicia unei cereri și fără a aduce atingere articolului 5, statele membre țin cont de importanța respectivei cauze pentru solicitant, dar pot lua în considerare și natura cauzei în cazul în care solicitantul pretinde daune-interese pentru atingere adusă reputației sale, în condițiile în care acesta nu a suferit nici un prejudiciu material sau financiar, sau în cazul în care este vorba de o revendicare ce decurge direct din activitățile comerciale ale solicitantului sau din activitățile acestuia în calitate de lucrător care desfășoară o activitate independentă.

Articolul 7

Cheltuieli legate de caracterul transfrontalier al unui litigiu

Asistența judiciară acordată în statul membru al instanței acoperă următoarele cheltuieli direct legate de natura transfrontalieră a litigiului:

- (a) interpretare;
- (b) traducerea documentelor solicitate de instanță sau de autoritatea competentă și prezentate de beneficiar, care sunt necesare pentru soluționarea litigiului și
- (c) cheltuielile de deplasare pe care solicitantul trebuie să le suporte atunci când prezența fizică la ședințe a persoanelor care trebuie să susțină cauza solicitantului este impusă de legislație sau de instanța din statul membru respectiv și atunci când instanța hotărăște că nu există nici o altă posibilitate ca respectivele persoane să fie ascultate în mod corespunzător.

Articolul 8

Cheltuieli suportate de statul membru în care se află domiciliul sau reședința obișnuită

Statul membru în care solicitantul asistenței judiciare își are domiciliul sau reședința obișnuită acordă asistență judiciară, astfel cum se prevede la articolul 3 alineatul (2), necesară pentru a acoperi:

- (a) cheltuielile privind pentru asistența acordată de un avocat local sau de orice altă persoană autorizată de actele cu putere de lege să acorde consiliere juridică, efectuate în statul membru respectiv până când cererea de asistență judiciară, în conformitate cu prezenta directivă, este primită în statul membru al instanței;
- (b) traducerea cererii și a documentelor anexate necesare, atunci când cererea este depusă la autoritățile statului membru respectiv.

*Articolul 9***Continuitatea asistenței judiciare**

(1) Asistența judiciară continuă să fie acordată beneficiarilor, în tot sau în parte, pentru a acoperi cheltuielile efectuate pentru a obține executarea hotărârii în statul membru al instanței.

(2) Un beneficiar care a primit asistență judiciară în statul membru al instanței primește asistența judiciară prevăzută de legislația statului membru în care se solicită recunoașterea sau executarea hotărârii.

(3) Asistența judiciară continuă să fie pusă la dispoziție în cazul exercitării unei căi de atac de către beneficiar sau împotriva acestuia, sub rezerva articolelor 5 și 6.

(4) Statele membre pot adopta dispoziții privind reexaminarea cererii în orice fază a procedurii din motivele expuse la articolul 3 alineatele (3) și (5), articolul 5 și articolul 6, inclusiv procedurile menționate la alineatele (1)-(3) din prezentul articol.

*Articolul 10***Proceduri extrajudiciare**

De asemenea, asistența judiciară se extinde asupra procedurilor extrajudiciare, în condițiile definite de prezenta directivă, atunci când legislația impune recurgerea la astfel de proceduri sau o instanță trimite părțile la o astfel de procedură.

*Articolul 11***Acte autentice**

Asistența judiciară se acordă pentru executarea actelor autentice într-un alt stat membru, în condițiile definite de prezenta directivă.

CAPITOLUL IV

PROCEDURĂ*Articolul 12***Autoritatea care acordă asistența judiciară**

Asistența judiciară se acordă sau se refuză de către autoritatea competentă a statului membru al instanței, fără a aduce atingere articolului 8.

*Articolul 13***Depunerea și transmiterea cererilor de asistență judiciară**

(1) Cererile de asistență judiciară pot fi depuse fie:

- (a) la autoritatea competentă a statului membru în care solicitantul își are domiciliul sau reședința obișnuită (autoritatea expeditoare), fie
- (b) la autoritatea competentă a statului membru al instanței sau a statului membru în care hotărârea trebuie executată (autoritatea primitoare);

(2) Cererile de asistență judiciară se completează, iar documentele anexate se traduc în:

- (a) limba oficială sau una dintre limbile statului membru al autorității primitoare competente, ce corespunde uneia din limbile instituțiilor Comunității sau
- (b) o altă limbă pe care statul membru respectiv a indicat că poate să o accepte în conformitate cu articolul 14 alineatul (3).

(3) Autoritățile expeditoare competente pot hotărî să refuze transmiterea unei cereri în cazul în care aceasta este în mod evident:

- (a) neîntemeiată sau
- (b) în afara domeniului de aplicare a prezentei directive.

Condițiile menționate la articolul 15 alineatele (2) și (3) se aplică acestor decizii.

(4) Autoritatea expeditoare competentă asistă solicitantul, asigurându-se ca cererea să fie însoțită de toate documentele anexate despre care știe că sunt solicitate pentru ca cererea să fie tratată. De asemenea, aceasta asistă solicitantul în furnizarea oricărei traduceri necesare a documentelor anexate, în conformitate cu articolul 8 litera (b).

Autoritatea expeditoare competentă transmite cererea autorității primitoare competente din celălalt stat membru în termen de 15 zile de la primirea cererii completate în mod corespunzător într-una dintre limbile menționate la alineatul (2), precum și a documentelor anexate traduse, în cazul în care este necesar, într-una dintre limbile respective.

(5) Documentele transmise în conformitate cu prezenta directivă sunt exonerate de legalizare sau de orice formalitate echivalentă.

(6) Statele membre nu au dreptul să perceapă nici o taxă pentru serviciile prestate în conformitate cu alineatul (4). Statele membre în care solicitantul asistenței judiciare își are domiciliul sau reședința obișnuită pot dispune ca acesta să ramburseze cheltuielile de traducere efectuate de autoritatea expeditoare competentă în cazul în care cererea de asistență judiciară este respinsă de autoritatea competentă.

*Articolul 14***Autoritățile competente și regimul lingvistic**

(1) Statele membre desemnează autoritatea competentă sau autoritățile competente să trimită (autoritățile expeditoare) și să primească (autoritățile primitoare) cererea.

(2) Fiecare stat membru pune la dispoziția Comisiei următoarele informații:

- denumirile și adresele autorităților expeditoare sau primitoare competente menționate la alineatul (1);
- razele teritoriale aflate în competența acestora;

- mijloacele de care dispun pentru a primi cererea și
- limbile care pot fi utilizate pentru completarea cererii.

(3) Statele membre notifică Comisiei limba (limbile) oficială (oficiale) ale instituțiilor Comunității, alta (altele) decât propria limbă, pe care autoritatea primitoare competentă o (le) acceptă pentru completarea cererilor de asistență judiciară pe care le primește în conformitate cu prezenta directivă.

(4) Statele membre comunică Comisiei informațiile menționate la alineatele (2) și (3) până la 30 noiembrie 2004. Orice modificare ulterioară a acestor informații se notifică Comisiei în cel mult două luni de la intrarea în vigoare a modificării în statul membru respectiv.

(5) Informațiile menționate la alineatele (2) și (3) se publică în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*.

Articolul 15

Tratarea cererilor

(1) Autoritățile naționale competente să se pronunțe cu privire la cererile de asistență judiciară se asigură că solicitantul este pe deplin informat în legătură cu stadiul tratării cererii.

(2) În cazul respingerii cererii, în tot sau în parte, se indică motivele respingerii.

(3) Statele membre adoptă dispoziții pentru a revizui sau ataca hotărârile de respingere a cererilor de asistență judiciară. Statele membre pot să prevadă o excepție în cazurile în care cererea de asistență judiciară este respinsă de o instanță a cărei hotărâre pe fond nu poate face obiectul unei căi de atac potrivit dreptului intern sau în fața unei instanțe superioare.

(4) În cazul în care căile de atac împotriva unei hotărâri prin care se respinge sau încetează asistența judiciară în temeiul articolului 6 au un caracter administrativ, acestea pot întotdeauna, în ultimă instanță, să facă obiectul controlului judecătoresc.

Articolul 16

Formular tip

(1) Pentru a facilita transmiterea, se stabilește un formular tip pentru cererile de asistență judiciară și pentru transmiterea acestor cereri în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 17 alineatul (2).

(2) Formularul tip pentru transmiterea cererilor de asistență judiciară se stabilește până la 30 mai 2003.

Formularul tip pentru cererile de asistență judiciară se stabilește până la 30 noiembrie 2004.

CAPITOLUL V

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 17

Comitet

(1) Comisia este asistată de un comitet.

(2) În cazul în care se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolele 3 și 7 din Decizia 1999/468/CE.

(3) Comitetul își adoptă propriul regulament de procedură.

Articolul 18

Informare

Autoritățile naționale competente colaborează pentru a asigura informarea publicului larg și a specialiștilor cu privire la diferitele sisteme de asistență judiciară, în special prin intermediul Rețelei Judiciare Europene, înființată în conformitate cu Decizia 2001/470/CE.

Articolul 19

Dispoziții mai favorabile

Prezenta directivă nu împiedică statele membre să adopte dispoziții mai favorabile pentru solicitanții și beneficiarii asistenței judiciare.

Articolul 20

Relația cu alte instrumente

Prezenta directivă, în ceea ce privește relațiile dintre statele membre și cu privire la orice problemă căreia i se aplică, primează în fața dispozițiilor conținute în acordurile bilaterale și multilaterale încheiate de statele membre, inclusiv:

- (a) Acordul european privind transmiterea cererilor de asistență judiciară, semnat la Strasburg, la 27 ianuarie 1977, modificat prin Protocolul adițional la Acordul european privind transmiterea cererilor de asistență judiciară, semnat la Moscova, în 2001;
- (b) Convenția de la Haga, din 25 octombrie 1980 privind accesul internațional la justiție.

Articolul 21

Transpunerea în dreptul intern

(1) Statele membre pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 30 noiembrie 2004, cu excepția articolului 3 alineatul (2) litera (a) pentru care transpunerea prezentei directive în dreptul intern are loc până la 30 mai 2006. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta.

Când statele membre adoptă respectivele acte, acestea conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o astfel de trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

(2) Statele membre comunică Comisiei textul principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 22

Intrarea în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare la data publicării în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*.

Articolul 23

Destinatari

Prezenta directivă se adresează statelor membre în conformitate cu Tratatul de instituire a Comunității Europene.

Adoptată la Bruxelles, 27 ianuarie 2003.

Pentru Consiliu

Președintele

G. PAPANDREOU